

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para; De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
znaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
tina enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 43.

Sobota 25. maja 1929.

Leto IV.

Talpa:

Verouk.

V. prosvetnem ministrstvu se vr-
še že dalje časa posvetovanja o
osnovno-šolskem in srednješolskem
zakonu, ki bi naj s prihodnjim šol-
ski mletom stopil v veljavo. O per-
dlogih za zakon so prodrle v javnost
le redke vesti, ki pa so spravile ves
slovenski klerikalni Izrael na noge.
Gre res za eno najvitalnejših vpra-
šanj, namreč: ali bo vzgoja v naši
državi zgrajena na modernih ali re-
akcionarnih temeljih. Dvojega se
boje klerikalci: boje se, da se ne bo
več poučeval v šolah verouk, da
ne bodo potemtakem imeli učitelj-
sk in profesorski zbori v svoji sredi
zastopnika cerkve, ki je doslej dve
uri na teden v vsakem razredu pre-
pariral mladino po svoje in vršil ob-
nem tiho kontrolo nad učitelji. Po-
leg tega pa se boje za obstoj klo-
sterskih šol, ki so doslej brez prave
kontrole javnosti delale z mladino,
kar so hotele.

Ob prvih vestih, ki so prodrle v
javnost, so bila pozabljena stoletja
trajajoča nasprotja med »pravover-
nimi« in »razkolniki«, ki so se na
mah zedinili in poslali svoje dostoj-
anstvenike v Beograd pritiskati na
kljuke. Priznati jim moramo, da to
stvar opravljajo naravnost z judov-
sko vsiljivostjo, kajti neprestano ob-
legajo s prošnjami in moledovanji
razna ministrstva.

Deputacije same pa še ne zado-
ščajo. Treba je bilo pokazati, da sto-
ji za njimi tudi jugoslovansko ljud-
stvo, predvsem pa verni slovenski
narod. In prav tu se je pokazalo, ka-
ko dobro funkcionira slovenska
klerikalna organizacija — vključ raz-
pustu stranke. Sfabricirali so v ne-
kem ljubljanskem lokalu, ki ga ni
težko določiti, »Spomenico« in jo po-
slali vsem klerikalnim županom v
podpis, nato pa z njo naravnost v
Beograd (»Spomenica« je priobčena
v »Slovincu« štev. 114 z dne 23.
maja), češ: 1000 slovenskih občin
stoji za nami. Da bi zabrisali sled or-
ganizacije, lepo napovedujejo v
»Slovincu«: »Posrečilo (!?) se nam
je dobiti v roke »Spomenico« ...»

Koliko je bilo pri vsem tem pritiska-
nja, o tem anali molče.

S »Spomenico« se nočemo ob-
širneje pečati, ker priznavamo vsa-
kemu pravico do boja. Omenimo naj
samo, da je ona tipičen produkt slo-
venskega klerikalnega duha, ki ne
more živeti brez denunciacije in ne
brez prikrite grožnje: »prav ta dvojn-
na obremenitev (cerkev in starišev
za verski pouk) mora slej ali prej ro-
diti nerazpoloženje naroda proti dr-
žavi.« — »Spomenica« govori ob-
širno tudi o slavni tradiciji našega
naroda, ki je tesno zvezan z materjo
cerkvijo. Pri tem je treba že enkrat
odločno povedati, da je bila vsa slo-
venska preteklost prav radi te tesne
zveze s cerkvijo — suženska, temna
in žalostna. Slovenski narod se je
najvišje povzpel takrat, ko je stopil
v odkrito borbo s katoliško cerkvijo
(16. stoletja). Takrat so bili položeni
temelji naše kulture, v vseh drugih
časih pa so se nas močna gibanja
le rahlo dotikala: pomen francoske-
ga medvladja za slovensko kulturo
je razumel eden edini Slovenec —
Valentin Vodnik, leta 1848. pa nismo
imeli niti enega moža, ki bi razumel
duha časa. Vse to je bilo tako radi
tega, ker baziramo namesto na sa-
mozavestni tradiciji 16. stoletja —
na suženski, obskurantski, samozav-
estnega duha ubijajoči tradiciji pro-
tiformacijskega 17. stoletja, ki
predstavlja radi svoje suženske mo-
rale za naše klerikalce — najvišji
vzpon slovenskega duha.

Mi nimamo ljudi, ki bi hodili tr-
kat na ministrska vrata. Zavedamo
se pa, da je tisoče in tisoče Sloven-
cev, ki so zmožni še tolikega pogu-
ma, da se javno priznavajo k Svo-
bodni Misli. Ti hočejo in zahtevajo,
a se njih otroci vzgajajo v svobod-
nem duhu. Naše stališče je zato prej
ko slej sledeče: **Kdor hoče imeti za
svoje otroke verski pouk, naj ga pla-
ča iz svojega žepa, druge pa naj pu-
sti pri miru. To naše stališče se bo
gotovo tudi krilo s stališčem držav-
nikov, ki gotovo ne bodo pripustili,
da bi imele n. pr. boanske šole ver-
sko zmedo v treh izdajah.**

Konferenca male antante.

Mala antanta je zveza Jugoslavi-
je, Čehoslovaške in Rumunije. Te tri
države imajo pogosto konference
in ob binkostih je bila taka konfe-
renca v Beogradu. Doslej so imele te
države vsaka zase pogodbe z zavez-
nicami. Na tej konferenci so pa ho-
tele skleniti skupno pogodbo, ki naj
bi, kakor pravijo, zagotovila mir in
njih pridobljene pravice.

Te pogoste konference so znak,
da politične razmere v vzhodni Ev-
ropi niso normalizirane, marveč da
se pojavljajo vedno nova zanje aktu-
alna vprašanja, ki utegnejo vsak hip
izzvati večje konflikte. Mala antan-
ta je hotela pritegniti tudi Poljsko v
svojo zvezo, ali Poljska igra dvojno
vlogo. Prav te dni se mudi v Budim-
pešti poljski zunanji minister, kate-
remu prirejajo Madžari enako veli-
kanske ovacije, kakor so jih prire-
jali nekaj prej italijanskemu Grandi-
ju, ko je obiskal Budimpešto. Polj-
ski zunanji minister odide iz Budim-
pešte v Rumunijo, očitno z name-
nom, da posreduje prijateljstvo med
Madžarsko in Rumunsko, kar najbr-
že ne bo storil v interesu male an-
tante. Vrhutega pa obišče Grandi v

kratkem Poljsko, kjer si bo dal ka-
diti enako kakor na Madžarskem.

Če premotrujemo ves razvoj do-
godkov, vidimo, da na vzhodu Evro-
pe politične razmere niso nič kaj
jasne. V inozemskih listih smo tudi
čitali, da sta Jugoslavija in Rumuni-
ja jako zainteresirani na sblagšnem za-
držanju napram Bolgariji. V kateri
smeri naj se to zadržanje izvaja, iz
poročil o konferenci ni razvidno.

Lz poročil o konferenci male an-
tante vemo samo to, da so na kon-
ferenci govorili o utrditvi male an-
tante, o ustanovitvi razsodišča, ma-
nifestirali solidarnost, razpravljali o
reparacijskem vprašanju (reparacije
naj bi se ne znižale) in o ustanovitvi
tiskovnega urada male antante na
Dunaju.

Mala antanta je zlasti nezaupna
proti podunavskemu ozemlju, to je
Madžarski. Toda niso samo politični
razlogi, ki vzhodne Evrope ne mo-
rejo pomiriti. Gospodarsko-politična
struktura držav male antante in
drugih držav v vzhodni Evropi je ob-
enem taka, da potrebujejo novih po-
ti v svet, ki jih pa ne dosežejo prej,

predno se ne ustvarijo solidno poli-
tični odnosi med njimi samimi, ne-
glede na vmešavanje zahodne Evro-
pe in Italije. Zakaj ravno okcident
in Italija sta ognjišče, iz katerega iz-
haja vedno večja zapletenost polo-
žaja v vzhodni Evropi, deloma ker
izrabljata politični voliv vsak od svo-
je strani, deloma, ker se posamezne
države iz gospodarskih in politič-
nih razlogov zatekajo k njima, da bi

z njih pomočjo revidirali današnje
stanje.

O čem so ministri v Beogradu še
govorili, je diplomatska tajnost, dasi
imajo narodi velik interes na tem,
da poznajo prave razmere ter mo-
ralno podpro tendenco po pomirje-
nju vzhodne Evrope. Ukiniti je tre-
ba medsebojno hujškanje ter ustva-
riti odnose, v katerih bo sporeden
razvoj mogoč.

Komercializacija ljubljanskih občinskih podjetij.

Ljubljanska mestna občina
ima več komunalnih podjetij. Ima
elektrarno, vodovod, plinarno itd.
Na magistratu sedaj študirajo, kako
bi postavili podjetja na trgovsko ba-
zo. S tem mislijo, da bi tem podjet-
jem dali več avtonomije ali celo sa-
mostojnost, tako da bi se vpliv ob-
čine na podjetja zmanjšal, češ, da je
uprava po sedanjem sistemu preveč
birokratična. Mogoče je, da je upra-
va preveč birokratična, toda temu
ni kriva ingerenca občine na podjet-
ja, ampak način organizacije uprave.
Če je kaj treba preurediti pri upravi
mestnih podjetij, potem je to vpraša-
nje organizacije, nikakor se pa ta
»racionalizacija« mestnih podjetij ne
da izvesti na ta način, da se vzame
občinskemu svetu ingerenco na pod-
jetja. Mestna podjetja so javne usta-
nove, ki morajo služiti javnosti, ob-

čini; zato se jim mora možnost raz-
voja in razmaha sicer dati, nikakor
pa ne prepuščati uprave nekakim
»korporacijam«, o katerih ne more
občina nikdar vedeti, kako pravza-
prav gospodarijo in tudi ne, v čiga-
vem interesu. Ta misel se je rodila
sicer že ob času bivšega župana dr.
Iv. Tavčarja, sedaj jo pa nameravajo
realizirati najbrže iz razloga, ker je
v rokah mestne uprave nakopičene-
ga preveč dela in odgovornosti. To-
da to tudi ne more biti tehten raz-
log. Če župan ali občinski svet ni
kos tako obsežnemu delu, naj se
delo deli, naj se določi odgovorne
funkcionarje, ki se posvetijo posa-
meznim strokam. Občinska podjet-
ja so komunalna podjetja, ki morajo
pospeševati socialne ugodnosti ob-
čanov, zato morajo ostati tudi v di-
rektni upravi občine.

Kongres bančnih uradnikov.

naše države se je vršil o binkostih
v Ljubljani v dvorani okrožnega ura-
da za zavarovanje delavcev. Na kon-
gresu so bile zastopane organizaci-
je iz Zagreba, Sarajeva, Splita in
Ljubljane. Subotiška organizacija je
pa bila razpuščena. Kongresa se
niso udeležile organizacije iz Vojvo-
dine in Srbije. Amsterdamsko inter-
nacionalno je zastopal Henrik Allina

z Dunaja. Kongres se je soglasno iz-
rekel za internacionalo (en delegat
se je vzdržal glasovanja). Dalje je
kongres sklenil, da razširi Zveza
svoje delovanje tudi na Srbijo in
Vojvodino, ker hočejo bančni name-
ščenci ustvariti za vso državo eno
enotno organizacijo. Zveza bančnih
nameščencev se torej razvija jako
lepo.

Mariborski duhovniki obsojeni radi „muškatelca“.

V četrtek, 23. majnika, se je zo-
pet vršila pri okrajnem sodišču v
Mariboru razprava proti članom na-
čelstva katoliške »Osrednje vinar-
ske zadruge v Mariboru« radi po-
narejanja muškatelca. Obtoženi so
bili radi tega, ker jih je prejšnji član
načelstva, ki ni hotel več trpeti tega
početja, ovadil državnemu pravdni-
štvu, da je dal muškatelca, ki ga je
zadruha izredno dobro prodajala po
Mariboru in okolici gostilničarjem,
preiskati po državnem kemičnem
preizkuševališču in še drugih kemi-
kih, ki so ugotovili, da je ta muška-
telec umetno narejen.

Pri zadnji razpravi, ki se je vrši-
la pred 14 dnevi, je zagovornik ob-
toženih, dr. Veble, odklonil na kon-
cu razprave sodnika, češ, da je pri-
stranski, ker je rekel, da je krivda
obtoženih že dokazana in da vsled
tega ne rabi novih dokazov. Tudi so
se obtoženi pritožili, ker ni bilo jav-
nega obtožitelja.

In tako se je vršila v četrtek no-
va razprava pred nabito polno dvo-
rano, ker so se za ta muškateleski
proces, za katerega vlada po celi
Sloveniji velikansko zanimanje, za-
čeli zanimati tudi mariborski prav-
niki in pa tudi vsi poročevalci časo-
pisov so prišli poslušati razpravo o
čudovitem muškatelcu iz Melja.

Razprava je trajala do pol 4. ure
popoldne in je bil posebno izčrpno
zaslišan kot zvedenec kemik dr. Ca-
zafura, ki je tudi preiskal obtožene-
ga muškatelca. Toda čim dalje se je
razpravljalo, tembolj je postala jas-
na resnica, da je bil preiskani mu-
škatelec katoliške vinarске zadru-
ge narejen, kar je z vso odločnostjo
potrdil dr. Cazafura. Obtoženi so
imeli pri tej razpravi že kar tri advo-
kate dr. Bučarja, dr. Vebleta in dr.
Štara. Zasebno udeleženko gospo
Milko Pihlerjevo, ki je tudi ovadila
ponarejanje muškatelca in plačala
zvedencem za preiskavo, pa je za-
stopal dr. Reisman, ki je predlagal
še nove dokaze, kako je načelnik
vinarske zadruge gospod Košar na-
biral bezeg po viničarjih pri Sv. Bol-
fenku in kupoval špirit pri tamoš-
njem trgovcu, nadalje dokaze o po-
slovanju revizorja zadruge gospoda
Tirša itd.

Sodnik pa je smatral, da je do-
kazov za enkrat dovolj ter je izre-
kel sledečo

sodbo:

Obtoženi člani načelstva vinar-
ske zadruge se obsodijo radi pona-
rejanja muškatelca po zakonu o ži-
vilih, oziroma vinskem zakonu in si-
cer: 1. posestnik Ivan Lorbek na

2000 Din ali 6 dni zapora, 2. katehet na gimnaziji Alojzij Rezman na 300 Din ali 3 dni zapora, vinski kletar Ivan Gerlič na 600 Din ali 6 dni zapora, pomočnik Franc Kovačič na 300 Din ali 3 dni zapora, načelnik zadruge Robert Košar na 3000 Din ali 6 dni zapora, kaplan in podravatelj Cirilove tiskarne Franc Hrstelj na 1500 Din ali 4 dni zapora,

medtem ko se Ignac Tirš opravi iz razloga, ker ni bil član načelstva zadruge. Nadalje se obsodijo obtoženi v plačilo stroškov kazenskega postopanja, taks in 910 Din odškodnine gospej Pihlerjevi za preiskavo muškateleca.

S tem je torej zaenkrat afera mariborskega muškateleca končana.

Dnevne novice.

Minister dr. Drinković je govoril v Šibeniku na svojem službenem potovanju po Dalmaciji. Povedal je, da volitev še ne bo tako kmalu in niti ne bo kakršnihkoli izprememb stanja v državi, dokler se v državi vse popolnoma ne preuredi, a da se to zgodi, bo treba precej časa. — Ministrove besede so važne, ker odseva iz njih razpoloženje.

Za vrhovnega inspektorja pri predsedništvu vlade v Belgradu je imenovan vpokojeni brigadni sodni general Milan Nikolić. Imel bo nadzorstvo nad vsemi ministrstvi in sprejemal pritožbe. Njegovo imenovanje se ni izvršilo v zmislu zakona o državnih uradnikih, ker je inspektor izven tega zakona.

Kralj Aleksander pride na Bled. Na dvoru pričakujejo rodbinski dogodek. Na Bled pride tudi predsednik vlade general Živković.

Bivši klerikalni poslanec g. Franc Smedej in urednik »Slovenca« je postal namestnik šefa centralnega tiskovnega urada.

G. Fabjančič, ki se je nekdanj gibal v delavskih vrstah, je postal predsednik organizacije rezervnih častnikov in zveze novinarjev male antante.

Poljski zunanji minister Zaleski je trdil v Budimpešti, da se Poljska nahaja v najboljših odnosih z malo antanto. Rekel je, da na izprememb položaja ni misliti, ker je Poljska vezana s pogodbami z Rumunijo in Francijo.

Turčija je naročila v Italiji za 15 milijonov turških funtov (liber) vojnih ladij (dve torpedovki, dve podmornici in majhni križarki).

Katoliška akcija je čisto interna cerkvena zadeva, v katero se nima absolutno nihče vtikati. Te besede je zapisal »Slovenec«. »Slovenčeva« trditve je drzna. Katoliška akcija ima po svojem statusu namen posezati v vse javne zadeve: v družabne, rodbinske, gospodarske, politične itd. Posezati hoče torej v razvoj, v politiko, v vedo, to je v vse plodove človeške kulture. Tu pa ni avtoritete, ki bi smela in mogla prepovedovati človeškemu umu in razumu, da proučuje svet in razne filozofije na podlagi izkušenj in spoznanja. Veda, znanost zahteva svoboden studij; in če bo veda dognala,

da omenjena akcija škoduje napredku, bo morala to povedati. Na zemlji ni večnih zakonov.

Vzgoja mladine pripada edino cerkvi. Papež se je te dni pri neki priliki izrazil, da edino katoliški cerkvi pripada pravica vzgoje mladine in si te pravice ne bo pustila od nikogar kratiti. Če bi to trdil za isto mladino, ki jo on in njegovi duhovniki pripravijo na svet, bi se nič ne čudili. Tako je pa pozabil pristaviti, da prevzema v tem slučaju cerkev tudi pravico, mladino materijelno oskrbovati. Če si kdo kako stvar lati, ima tudi dolžnost, za njo skrbeti. Sicer ga je pa dobro zavrniti Musolini, ki je rekel, da ima država še večjo pravico do mladine. Mi smo pa mnenja, da imajo v prvi vrsti in največjo pravico do otrok starši.

Papež bo pomagal Dalmatincem. Tako poroča »Slovenec«. Zidal bo cerkve in gradil semenišča.

Značilen vlom. V Ljubljani imajo veliko sodnijsko palačo, v kateri se nahaja tudi okrajno sodišče. V pondeljek ponoči je pa nekdo vlomil v blagajno okrajnega sodišča in odnesel, kar je našel. Tat si je mislil, pravica se deli tam, a denar si je treba vzeti.

Tovarne jedilnega olja v Jugoslaviji so napravile kartel, da zabranijo uvoz jedilnega olja v državo iz inozemstva. Pravijo, da se pridela dovolj olja v državi. Štiri tovarne niso še pristopile h kartelu. Očividno ima kartel namen, zahtevati zvišanje uvozne carine in potem svoje pridelke podražiti.

Madžarska in bodoči kralj? Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da bo ogrska vlada vprašanje revizije načela šele takrat, ko nastane politično pomirjenje. Vprašanje kralja pa se odloži do smrti drž. upravitelja Horthy-ja, ker ostane Horthy, dokler bo živ, upravitelj države. Samozavestna izjava je to!

Latinska pisava zmaguje. Že pred meseci je odredila turška vlada, da se ima poučevati v šolah odslej samo latinska pisava in da se imajo vsi javni dokumenti in pisma pisati v tej pisavi. Sedaj je isto odredila tudi sovjetska vlada. Z novim šolskim letom se bo mesto cirilice poučevala v šolah, samo še zapadnoevropska latinica. Tudi vse knjige se

imajo od začetka prihodnjega leta tiskati v latinici. Ista odredba velja za turško-tatarska plemena na Kavkazu.

Največji stadim v Evropi je sklenila sezidati dunajska mestna občina na obširnih zemljiščih Pratra. Stal bo 50 milijonov šilingov. Dograjen mora biti v dveh letih, tako, da se bo delavska internacionalna olimpijada v juliju 1931. leta že lahko na njem vršila. Ta prireditev bo največja izmed vseh dosedanjih delavskih olimpijad.

Mehika uvaja prohibicijo. Predsednik Portes Gil je izjavil, da namerava vlada uvesti prohibicijo na vse alkoholne pijače. V to se je imenovala posebna javna zdravstvena komisija, ki bo 20. maja začela poslovati. Izvzeto bo za gotove slučaje samo vino in pivo, ki pa se bo smelo oddajati samo odraslim osebam.

Sovjet in verstvo. Od Osrednjega izvršnega odbora v Moskvi je bil izdan dekret, ki regulira cerkvene razmere v Rusiji. Nanaša se tako na pravoslavno, kakor na rimsko-katoliško in protestantsko cerkev in različne verske ločine. Dekret določa: 1. Vse verske skupine in družbe, ki štejejo nad 20 članov, morajo predložiti oblasti listo svojih članov z natančnimi imeni in naslovi, ter navedbo poklicov. Istotako morajo naznaniti kraj, kjer izvršujejo svoj kult in svoje sestanke. Če tega ne store v teku enega leta in ne ponovno vsako leto, se jih smatra za razpuščene. 2. Verske skupine, družbe in občine se ne priznavajo kot juridične osebe. Ne smejo imeti v najemu cerkve ali kakšnega drugega poslopja, razen na ime enega svojih članov. 3. Ne smejo razvijati nobene kulturne, gospodarske ali mislonske delavnosti. Edino, kar smejo vršiti je, da se zbirajo k skupni božji službi. 4. Gotova cerkev se sme uporabljati samo od tiste verske občine, kateri je bila dodeljena. Njen duhovnik sme samo v eni cerkvi izvrševati božjo službo; on ne sme delovati kot gost v kaki drugi cerkvi ali shodu.

Sprehod v parku ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali če Vas še čaka. — Ako jemljete za pranje perila Schichtov »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

»Grof Zeppelin« skoraj katastrofalno končal.

Z velikim triumfom je ogromni nemški zrakoplov »Grof Zeppelin« pred nekoliko meseci preletel Atlantski ocean ter dospel v Zedinjene države. Sicer mu je tudi tedaj šla trda in ko se je vrnil, je izjavil njegov vodja ter konstruktor dr. Eckener, da tehnika še ni popolna in da o redni ter kolikor toliko zanesljivi vožnji še ni govora.

Kljub temu pa se je sedaj doktor Eckener odločil, da potuje s svojo zračno ladjo zopet v Ameriko. Ameriški kapitalist, katerim ni nobena stvar na svetu predraga, so se do-

Vaša želja je

imeti čevlje, kateri se dobro priležejo, da so čevlji prvostvorne kvalitete ter po odgovarjajoči najnižji dnevni ceni

Uresničite to željo

z nakupom

KARO ČEVLJEV

Maribor, Koroška c. 19

mislili, da ustanovijo zrakoplovno družbo in v to svrhu kupijo »Zeppelin«. Eckener se je takoj odločil, da privede zračno ladjo Amerikanem in prejme zanjo težke milijone. Toda sreča mu ni bila mila, kajti »Zeppelinu« se je pokvaril en motor že med poletom preko Francije. Ko pa je prispel nad morje, sta mu odrekla nadaljnja dva motorja in zato se je moral obrniti. Ladjo je vihar silno premetaval v zraku in posadka 40 mož ter 17 potnikov je moralo prestatati najhujše, kar so sploh prestati mogli razen smrti, ki so pač na čudežen način ušli. Veter je zrakoplov premetaval semintja, bil je v nevarnosti, da se razbije ob gorskih pečinah, ker ga posadka ni obvladovala. Dr. Eckenerju radio-aparat ni dobro funkcioniral, vendar pa se je za silo sporazumel s francoskim ministrstvom za zrakoplovstvo, ki mu je svetovalo, da naj pristane v Lyonu, kjer je bilo vojaštvo konsignirano. Toda Eckener je blodil dalje semintja in je končno zvečer okoli pol devete pristal v velikem francoskem obmorskem mestu Toulonu. Tudi tamkaj je vojaštvo pričakovalo zrakoplov, da ga privede in ko je hotel pristati, se je izkazalo, da je bilo vojaštva premalo in bi bila ladja skoraj ušla na morje. Le z velikanskimi naporji se je posrečilo ladjo in potnike rešiti pred katastrofo. Mnoge potnike so morali odnesti iz ladje, ker so bili do skrajnosti izčrpani. Sedaj se vodji zrakoplova delajo od strani potnikov najtežji očitki, češ, da bi bil moral takoj pri prvi priliki pristati, toda dr. Eckener je baje »cincal« in bi se bil rad pristanku na francoskih tleh izognil. Torej nacionalizem igra še vedno veliko vlogo in bi bil lahko usodepoln za toliko ljudi samo zaradi nacionalistične trme posameznika. Nasprotno so se Francozi pokazali velikodušni pri reševanju ladje. Dr. Eckener je baje hud viljemovec?

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

113

Drugi: Kako bi vedel?
Prvi: Dala mu ga je ona.
Drugi: Kako, ona?
Prvi: Počakaj, takoj ti povem. Ko se je godilo meni lani ravnotako, kakor temu sedaj, mi je tudi odpustila četrtno mesečnine. Nisem vedel, ali ji naj vse skupaj vržem nazaj ali naj obdržim.
Drugi: Dala ti je denar zato, da se je lahko igrala s teboj? Paical!
Prvi: Denarja tako nisem imel nikoli dovolj — in obdržal sem.
Drugi: Ali je sedaj temu tudi vrnila?
Prvi: Vrnila, bratec, vrnila!
Drugi: In ta denar ponuja sedaj ta zelenec meni? (Vrže denar.) Lopov!
Drugi: Ti, še vprašaj!
Tretji: Reči še enkrat pa te lopnem po glavi, da boš vedel, kdo je lopov.
Prvi: Mir! Mir!
Drugi: Poskusi! Ali misliš, da nimam sam dovolj denarja, ker mi ponujaš te Putidarkine bankovce? Toliko ga imam še vedno, da mi ga ni treba pri tebi sposojevati.
Tretji: Zato pa pri točajkah.
Drugi: Kaj te briga, smrkavec! (Navali nanj in ga suhe na divan.)
Prvi: Mir! Mir! Zopet bo prišla! (Ostala dva se mečeta po divanu.)
Gospodinja (unaj): Kaj imate zopet? (Prihiti v sobo.) Vse mi boste polomili! (Drugi spusti prvega.) Seveda, stari norec se mora spraviti na najmlajšega. Še zadavil bi ga! Sramujte se, stari stari! (Odide.) Nekoliko časa stojte vsi mirno na svojih mestih, nato gre drugi zopet k mizi in začne jesti. Prvi mu počasi sledi, medtem ko ostane tretji na divanu s podprto glavo.)
Drugi (tihu zaničljivo): Kako se je takoj zavzela zanj! Se boji, da bi ji ga kdo ne zadavil, potem bi si morala poliskati drugega.

Prvi: Molči in ga ne muči še bolj!
Drugi: Sam je vsega kriv!
Prvi: S teboj ni govoriti! (Vstane, gre k tetjemu in sede zraven njega na divan — po kratkem odmoru.) Ali ti je vrnila denar?
Tretji (se jezno obrne v stran).
Prvi: Ne bodi jezen, če te nadlegujem. Vem, da trpiš, saj sem tudi jaz.
Tretji (ga začudeno pogleda).
Prvi: Z menoj je bilo ravno tako!
Prvi (nemiren, kakor da hoče nekaj reči).
Prvi: Povem ti, da se ne boš več čudil. Kakor se godi sedaj tebi, se je godilo nekoč meni. Ne vem sam, kako sem našel to stanovanje. Vem pa, da sem bil še kakor otrok. Slisal sem govoriti o grehu, toda poznal ga nisem in bil sem se ga. Tukaj pa sem ga spoznal; naučila me je ona spoznavati ga —
Drugi (oziraje se na ostala dva, krađe s prvega kroznika).
Prvi: Godilo se mi ni slabo; tudi meni je odpustila del stanarine in tudi na mojem krozniku je bilo več — kakor sedaj pri tebi. Toda prišli so trenutki in zastidilo se mi je vse. Ona, jaz — sam sebi. Zaklinjal sem se, da bom močan, molil sem — toda ona je bila močnejša.
Drugi (se je medtem najedel in stopil k vratom — se odpravilja).
Prvi: Padal sem in gazil vedno bolj v blato. Nje si me letos rešil ti, ali blato je ostalo na mnei in me ni zapustilo.
Drugi: Jaz grem.
Prvi: Počakaj še malo! (Tretjemu): Pojdi z nama, da ne boš sam —
Tretji (začudeno): Z vama?
Prvi: Da, z nama. Pri vinu boš pozabil —
Tretji: — In pri točajkah!
Drugi: Jaz ne bom dolgo čakal.
Prvi: Malo še!
Drugi: Saj ga ne spraviš z doma. Kaj bo hodil okrog, ko pa ima vse doma na razpolago. Midva si morava iskati.
Tretji (kakor da ni slisal).
Prvi: Pojdi! Če ostaneš doma, veš, kaj te čaka.
Tretji (ga pogleda).
Prvi: Pojdi!

Tretji: Ali misliš, da nimam toliko moči, da se premagam?
Prvi: Nimaš je!
Tretji (se s prezirnim nasmehne).
Drugi: Vrag vaju vzemi oba skupaj! (Odpre vrata.)
Prvi: Tako! (Se odpravilja.) Pojdi! Ubočaj!
Tretji: Da postanem vama enak, kaj ne? Da začnem piti in objemati naše mlajšnje točajke po smrdljivih beznicah. O, še imam moči, še nisem padel; otresem se je in jo pahnem od sebe.
Prvi (se mu bliža).
Drugi: Pusti ga vendar — egiptovskega Jožefa! (Odide.)
Prvi: Nočeš seboj?
Tretji (odločno): Ne!
Prvi: Pa ostani! Samo vedi: Ona je močnejša! (Odide.)
Tretji (se nasmehne in sede).
Zastor se zagrne. V temo auditorija se prikradejo lahni zvoki hrepenečih pesmi. »Sonja, pesem ruske stepe... pesem hrepenečega jetnika...« In za zastorom sedi Leo — tretji student in misli na svojo Sonjo. Zaradi nje same, edine, je ukazal igrati violinistu to pesem. Da bo še med igro čutila njegovo hrepenečje... Tam doli stoji nekje. Med množico studentov se stiska in sedaj prav gotovo misli nanj. Kako se bo nasmehnila zaradi pesmi o »Sonji, črni devojki...«, ko se bosta jutri srečala... Zastor se zopet odgrne, tretji student sedi pri mizi, pred njim odprta knjiga. Ne more se učiti.
Nervozno lista nekaj časa, nato vstane in gre k oknu, se nagne ven in pogleda proti ozadiju. Ko se zopet obrne, je v njegovem pogledu muka. Počasi stopa k mizi, sede in kakor blazen gleda pred se. Čez nekaj časa se odpro vrata in gospodinja, noseč čaj, vstopi tiho in z nasmehom v licih. Ko je že blizu mize, zaškrlipljejo tla.
Student (odskoči in strmi v njo).
Gospodinja (na videz sramežljivo): Malo sem te hotela postrašiti, pa se mi ni posrečilo. Tu imaš malo čaja. Ali imaš mnogo učenja?
Student (molči).
Gospodinja: Kaj me tako gledaš? Ali ti tako ugajam?
Student: Nesite svoj čas, ne maram ga! (Se obrne stran.)

Vestnik „Svobode“.

Maribor.

Občni zbor podružnice »Svoboda«. Za dne 5. t. m. sklicani občni zbor se radi prepicle udeležbe ni dovrši. Zaradi tega se občni zbor nadaljuje v soboto, dne 25. maja 1929, ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Na dnevnem redu bo poleg volitve odbora tudi poročilo o kongresu centrale. Prav z ozirom na sklepe kongresa bo imel ta občni zbor rešiti važna načelna in organizatorična vprašanja. Zato je dolžnost sleherne »Svobodaše«, ki mu je delavska kultura kaj mar, da se zborovanja zanesljivo udeleži. — Odbor.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v „CANKARJEVI družbi“!

Ali sirotišnica ali stanovanja?

Piše A. Bahun, občinski svetnik.

Kaj je večina v mariborskem občinskem svetu privedlo do tega, da hoče za vsako ceno, soglasen sklep, ki je bil storjen v proračunski seji meseca marca glede gradbe stanovanjske hiše za vsoto 2,5 milijona Din sedaj izpremeniti in namesto tega graditi sirotišnico, ne vem. Mislim pa, da sta do tega vodila večino dvamomenta: Takrat, fešeca marca, se še ni vedelo, kakšen bo novi stanovanjski zakon. Drugi moment pa bi bil ta, ker se, saj za dogleđen čas, ni treba ozirati na volilce. Takrat je bilo izračunano, a bo potrebna vsota za obrestovanje in amortizacijo posojila dveh in pol milijona dinarjev, na razpolago iz dohodkov, ki se stekajo v gradbeni fond.

Gradbeni fond je pač namenjen za gradbo stanovanj in ne za ostale gradbe, dasi se ga je že zlorabilo, ko se je vzelo iz njega tristo tisoč dinarjev za kritje posojila za kanalizacijo v Melju, sicer s pripombo, da se ta vsota zopet vrne gradbenemu fondu. Toda brez te vsote ima mestna občina v omenjenem fondu toliko, da zamore najeti posojilo za sklenjeno gradbo. Nekaj drugega pa je s sirotišnico: Posojilo za sirotišnico pa se ne more kriti iz gradbenega fonda, marveč je treba najti drugi vir. Gospoda je sicer navajala neko vsoto, s katero pa bi se po mojem mnenju naj bilo samo delavske zastopnike skušalo premotiti. Tako si mogoče predstavljajo ljudje, ki so črne šole posejali, da namreč oni na delavskih klopih ne znajo več kot do pet šteti, sicer si ne morem razlagati, kako prideta gg. dr. Veble in pa Hrastelj s takimi računi na dan.

Kar je g. Hrastelj s patosom naglašal v seji finančnega odseka, to je g. dr. Veble v plenarni seji ponavljal, namreč, da vzdržuje mestna občina mariborska v ptujski sirotišnici 50 oskrbovancev, za katere plača letno okrog 288.000 Din. Omenjena gospoda trdita, da s to vsoto lahko obrestujemo posojilo treh milijonov Din, zato da je bolje, da si mi sami zgradimo veliko sirotišnico, medtem pa staro sirotišnico adaptiramo za stanovanja.

Da je to prosta demagogija, mi bosta omenjena gospoda že oprostila, ker sem jaz trdno prepričan, da znata toliko računati, kot nas kateri in tedaj sama ne verjameta tega, o čem bi rada nas delavce prepričala.

Jaz sicer ne vem, koliko odpade v ptujski sirotišnici na hrano, obleko in postrežbo za posameznega oskrbovanca dnevno, vem pa n. pr., da stane v ljubljanski oskrbovalnici za onemogle, dnevno 10 Din za hrano in osebo. To bi znašalo tedaj letno za 50 oseb 182.500 Din. Potem pa odpade še najmanj 20.000 za obleko in postrežbo, tedaj skupno okroglo 200 tisoč Din. Ker bi to vsoto morala naša mestna občina ravno tako doma plačevati, bi potetakem ostalo le nekaj 80—88 tisoč Din, s katerimi bi naj krili trimilijonsko posojilo. Mestna občina pa sedaj plačuje za dosedanja posojila: za obresti po 9 in amortizacijo po 3 tedaj skupno 12

odstotkov. Na podlagi tega bi rabili za posojilo treh milijonov Din 360 tisoč Din.. Iz tega je jasno razvidno, da je Hrastljeva ter Vebletova kalkulacija šepava in da nam morata priti z drugimi argumenti. Sicer pa mimogrede omenjeno, je gospod župan s svojo izjavo, da se s vsoto od dveh ali treh milijonov Din ne da nikake sirotišnice graditi. Za gradbo sirotišnice, kakor je ista potrebna, sedaj ni sredstev na razpolago, tudi če upoštevamo adaptacijo stare sirotišnice v stanovanja, ki bi precej stala, dobili pa bi malo stanovanj iz nje. Medtem pa je za gradbo stanovanj denar v gradbenem fondu na razpolago. Razen tega je denar, izdan za gradbo stanovanj, po veliki meri, če že ne popolnoma, produktiven, medtem, ko sirotišnica ni. Seveda, konjsko kopito tiči v tem, da je referent g. dr. Lipeld izjavil, da ni v interesu občine, da gradi stanovanja.

To je nekaj povsem drugega in to je korajžna beseda, če tudi ni to otrok s pravim imenom, kajti, tako je rečeno, mišljeno pa je logično tako, da ni v interesu hišnih posestnikov, če javne korporacije hiše gradijo, kar je po mišljenju omenjenega gospoda in tudi ostalih njegovih tovarišev iz večine, naloga privatne inicijative. Hišni posestniki pa niso sami občina, ampak oni celo tvorijo znatno manjšino v prebivalstvu.

Pa dajte gospodje, dovolite enkrat plebiscit v tem prašanju, ali naj občina gradi stanovanja ali ne, pa boste videli, kako misli večina prebivalstva o tem vprašanju. Seveda, da pri takem plebiscitu ne bi smeli hišni posestniki nikoli odločati. Plebiscit je višek demokratizma in kdor je res demokrat, ta bo spoštoval voljo ljudstva.

Jaz sem storil konkreten predlog, glasom katerega bi naj mestna občina zgradila letos iz navedenega kredita 100 zasilnih stanovanj. To pa iz sledečega razloga: Ako zidamo eno večjo hišo, tedaj dobimo samo kakih 25 stanovanj, kar primerjam z že zgrajenimi v Smetanovi ulici. Najemnikov zamoremo preskrbeti samo 25. Poleg tega pa so najemnine, ki bi odgovarjale zezidani glavni, tako visoke, da je najemniki ne zmorejo in mora tedaj zopet mestna občina doplačevati. Nasprotno, pri zasilnih stanovanjih dobimo štirikrat toliko stanovanj in najemnine so take, da jih najemniki večinoma zmorejo, kakor je to slučaj pri onih, ki so že zgrajena. Stanovanjska beda ne poneha z ukinitvijo zaščite, ampak se pravzaprav še le prične. Do sedaj je samo primanjkovalo stanovanj, sedaj pa začnejo cene igrati glavno vlogo, ker pri hišnih posestnikih prevladuje blazna manija po visokih najemninah, četudi vedo, da najemnik nikoli ne bo mogel več dati, kot bo sam prejel.

Zatorej je in bo naloga občine preskrba prebivalcev z zdravimi in ceninimi stanovanji.

Maribor.

Občinska seja 14. in 15. maja.

Župan poroča, da je letošnji občinski proračun za en milijon dinarjev pasiven. V kratkem se bo vsled tega moral obč. svet baviti s kritjem. Pri tej priliki je obč. svetnik sodrug Bahun spomnil večino na svoječasnno veliko demagogijo, ko je govornik predlagal neke vrste dohodkov, s katerimi bi se bila mestna občina več ali manj zavarovala pred finančno krizo, v kakršno je sedaj zašla, oziroma bode vsled spremenjenega davčnega sistema v državi, ki ji bo odvzel še del teh skromnih virov, ki jih sedaj ima. Tedanja SLS je na vse registre kričala v svet ter hujšala prebivalce na Bahuna in socialiste, ki hočejo »strašne« davke naložiti. Seveda, v Ljubljani, kjer so večioa že vse iste davke imeli, ni ista stranka nič ugovarjala. Ljubljana in Zagreb pa sta se znala pravčasno preskrbeti z novimi viri, ki jih jima država najbrže ne bo odvzela. Med tem je mariborska mestna občina navezavala glavnem edino na stanovanjski in alkoholni davek.

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker peremo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

Kako bo mestna občina v bodoče vršila svoje naloge, zlasti socialne, je veliko vprašanje.

Zavod »Vesno« prevzame oblast na upravo. Proti nameravani pešpoti ob desnem bregu Drave so se posestniki pritožili in med temi je celo kaznilnica. — Zgradba podzemnega stranišča na glavnem kolodvoru bi bila od strani železniške uprave dovoljena, ako mestna občina plača za prostor letno 800 Din najemnine in pa če dovolijo železnici soodločanje glede oddaje paviljonov, ki bi bili zgrajeni nad straniščem. Sklenjeno je, da se železnici ponudi letna priznailina 5 Din. Soodločanje o najemu pa se odkloni. Glede pralnic v delavski koloniji se je razvila daljša debata. Za napravo pralnic so bili predloženi trije načrti, 120 najemnikov od 147 se je pa izreklo za napravo na ta način, da bi se na znotranji strani hišic, pod sedanjimi lopami, prizidalo pralnice, ki bi služile ob enem za kopalnice. Iste bi stale 5000 Din, kar bi najemniki odplačevali po 30 Din mesečno. To vprašanje bi se seveda bilo moralo takoj rešiti in ne še le sedaj. Na ta način se odplačilna vsota vedno in vedno povišuje. Saj je moral g. arhitekt Vurnik vendar vedeti, da se ljudje tudi perejo. —

V Ljubljani so se zmislili, da je treba vseučiliškemu rektorju dolge in težke zlate verige okoli vratu; zato bi naj mariborska mestna občina prispevala 10.000 Din. Delavski zastopniki pa so proti takim srednjeveškim dekoracijam. Večina pa je s 16 proti 14 glasovom sklenila darovati omenjeno vsoto. Pri drugih nujnih stvareh pa je hitro izgovor: ni kredita!

Trg za seno in slamo se premesti v Melje za klavnico. To bo stalo

142 Din. — Napravijo se kanali v Vrbanovi, Gajevi, Rosinovi ter Koseskega ulici. — O gradbi stanovanjskih hiš oziroma sirotišnice poročamo posebej. — Mestni uslužbenci bi radi imeli garancijo za najetje posojila 700.000 Din v svrhu zgradbe kolonije na Pohorju. Ista se jim dovoli pod pogojem, da si ustanovijo zadružno. — Oddaja del za kopalnišče na Felberjevem otoku so se oddala tvrdki Jelenc in Slajmer za ca. 3 in pol milijona dinarjev. Z deli se bo začelo takoj. Kopalnišče pa bo letos le deloma zgrajeno in bo končano šele prihodnje leto.

Ptuj.

Tukajšnja »Svoboda« je priredila v nedeljo, dne 12. maja veliko v Ljudskem vrtu, ki je uspela prav povoljno ter je bil odelavstvo in vse občinstvo s potekom in postrožbo prav zadovoljno. — Ker je pa en slučaj s to veselico v zvezi, ga moramo v informacijo našemu delavstvu tem potom priobčiti. Kakor običajno, je tudi pri tej priliki šlo nekaj sodrugov po trgovinah nabirati prostovoljne darove za dobitke na kegljišču. Trgovci, dasi nevajeni takih iboskov, se niso tudi tokrat protivili in je vsak radevolje prispeval. Ali ravno vinski trgovci Orel, ki ima dalmatinsko klet v veliki vojašnici, kojoj poseča v velikem številu ptujsko in okoliško delavstvo, ki mu je sigurno pustilo že marsikateri dinarček zaslužiti, se je čutil užaljenega, ko ga je delavec prosil za majhen prispevek. V sveti jezi je pograbil delavca za suknjo ter ga lastnoročno postavil pred vrata. — To dalmatinsko točilnico priporočamo vsem delavcem, da jo pridno posejajo, ker g. Orel ima delavski denar tako rad, da se ne more od njega ločiti.

A.:

Spoznanje, ki — ruši!

Rodil sem se v vasi H., v bližini nekega znamenitega trga v Sloveniji. V istem sem obiskal domačo ljudsko šolo. Vendar kljub moji zaposlenosti kot pastir pri raznih kmetih, katera mi ni dopuščala priti domov in vzeti knjigo v roke in se učiti za prihodnji dan, sem bil vedno med prvimi učenci. V tem oziru sem bil torej dobro vpisan pri vseh mojih učiteljih.

Ali eno napako sem imel, jo imam še danes in jo najbrže nikdar ne bom izgubil. To je radovedno opazovanje drugih ljudi. Tako sem najprvo opazil, da med katehetom in mojim razrednim učiteljem ni pravega prijateljskega razmerja. Dolgo sem premišljeval, kaj je temu vzrok? Pa pogruntal sem jo! V oči mi je namreč padlo to, da kadar je imel katehet učno uro, je molil on naprej, pri učitelju pa je moral eden izmed nas naprej moliti. Pa še eno je, kar sem opazil, namreč, da učitelji niso redno v cerkev hodili in eni še celo nič.

Ko smo pa imeli spomladi šolske maše, ali na praznik Telovo, posebno pa na cesarjev rojstni dan, takrat so vsi učitelji šli z nami v cerkev. Pri zadnjem prazniku so nas celo pogostili s tem, da smo dobili vsak po eno hrenovko in za dva krajcarja kruha. Čudno se mi je pri tem zdelo, kako da so tudi učitelji v teh dnevih tako pobožni. No, pozneje sem izvedel, da so bili učitelji narodno navdahnjeni, medtem ko je bil katehet strogo verski. S tem prepričanjem in spoznanjem sem zapustil ljudsko šolo.

Kakor je navada pri siromašnih ljudeh, ki nimajo sredstev, da bi dali svoje otroke učiti v višje šole ali pa preživljali iste na svojih posestvih, sem moral tudi jaz v svet s trebuhom za kruhom.

Prišel sem k mojstru K. na P. Ta mojster sam na sebi ni bil prenapačen kar se oskrbe vajencev in pomočnikov tiče; samo pri delu ni poznal nikdar meje. Poleg tega pa je še bil strasten nemščur. Zgodilo se je, da je prišel k njemu kot pomočnik pristen Nемеc. Na mah sta postala dobra prijatelja. Govorila sta vedno nemški. Jaz sem se za nemščino zanimal in se ji kmalu privadil.

Enkrat, ko nas je mojster zopet predolgo držal pri delu, pa mu ta pomočnik reče: Gospod mojster, dajte no tem fantom več počitka; če ne, ne zmoremo vsega dela mi, pa najmite še koga. Kaj hujšega. Mojster je zarentačil, da smo zato tukaj, da

delamo. Tri dni nista potem nič govorila. Medtem mi pa pomočnik pravi, da bi bilo dobro za mene, če bi se začel zanimati, zakaj je na svetu tako, da eni zmiraj delajo, a nikoli nič nimajo, a drugi, ki nič ne delajo, pa imajo vsega. Večkrat sva o tem govorila; z veseljem sem ga poslušal. Mnogokrat, ko je videl, da sem utrujen, mi je rekel: Pojdi spat, odahni si; bom pa jaz namesto tebe to napravil! Zopet se mi je čudno zdelo, odkod in zakaj ta prijaznost?

Ko sva oba utrujena sedela ob robu najinih bornih postelj, mi je povedal, kako da misli. Kdor si hoče izboljšati svoj položaj, mora biti zaveden delavec. Nato je segel v svoj kovčeg, izvlekel iz njega neko brošuro z naslovom: »Was will die Sozialdemokratie?« (Kaj hoče socialna demokracija.) Dal mi jo je, da jo v prostem času proučim. In res, z zanimanjem sem to knjigo čital; ne toliko radi vsebine, ker jo še nisem razumel, kakor radi tega, da se privadim nemščine.

Neko nedeljo popoldne sedim na klopi za mojstrovo hišo, čitajoč iz te knjige. V tem prikolovrati mojster pijan domov. Vpraša me, kaj delam? Čitam, je bil moj odgovor. On prisede k meni. — No, pa čitaj glasno, da bom videl, kako znaš nemško čitati, mi reče. Bil sem ravno pri poglavju, ki govori o izkoriščanju delovnega človeka od pridobitnih krogov. Prečital sem mu kar ta odstavek. Nekaj časa čitam, naenkrat me pa vpraša: Kdo ti je dal to knjigo? — Naš pomočnik, rečem. — Ta knjiga ni za tebe. — Vzel mi jo je in šel. Čudil sem se njegovemu obnašanju. Ko pride pomočnik domov, mu vse povem. Je že dobro, mi odgovori.

Drugi dan je prišel v delavnico tudi mojster ter v nemškem jeziku napovedal pomočniku 14dnevno odpoved. Pomočnik ga vpraša, zakaj? — Mojih vajencev ne pustim pohujševati, je bil njegov odgovor. Pomočnik ni na to nič odgovoril. Silno žal mi je bilo. Kakor hitro pa sva bila sama, ga vprašam, zakaj je bil pravzaprav odpuščen? Zato, ker sem ti dal tisto knjigo, je odgovoril. Kakor bi mi bil nož zasadel v moje srce, tako mi je bilo težko, ker sem se zavedal, da sem bil jaz povod temu.

14 dni je kmalo preteklo in pomočnik je dobil svojo knjigo. Skrivoma se je poslovil od mene z besedami: Obdrži v srcu, kar sem te učil; koder boš hodil po svetu, pomagaj svojemu bližnjemu, človeku. Razjokal sem se. Naenkrat mi je prišla v

spomin moja šolska doba. Živo sem imel pred očmi vse učitelje in kaplane; spomnil sem se Telovega in drugih praznikov. Ali vse skupaj se mi je zdelo nekam v temo zavito, kot nekaj, kar nisem mogel doumeti. Spomnil sem se zopet mojstra in njegove prepovedi. Naenkrat sem čutil v duši nek silen odpor. Zasovražil sem kateheta in učitelja, ki mi ni dal take knjige; zasovražil sem mojstra, ki je pomočnika odpustil menda radi mene. Zasovražil sem vse. V moji priprosti duši se je začelo rahlo svetlikati in v tej svetlobi sem videl pomočnika kot človeka vedno lepšega. Njegove besede so mi donele po ušesih. Spoznanje je prihajalo v mojo dušo, da ni bil moj pravi vzgojitelj ne katehet, ne učitelj in še manj pa moj mojster. Moj pravi

vzgojitelj je bil delavec-pomočnik — in s tem spoznanjem sem šel v širni svet, v — življenje.

Dolga doba let je pretekla od takrat; težka je bila moja pot skozi življenje, ali moja vera v vstajenje delavca-človeka se ni omajala.

Na letošnji dan 1. maja, ko sem prečital uvodnik »Slovenca« in »Jutra«, pa mi je v še silnejši meri stopil v spomin začetek spoznanja iz mojih mladih dni. In to spoznanje, upam, da so občutili vsi oni stotisoči in milijoni, katere vodi ista pot skozi življenje, kakor mene.

In to spoznanje — ruši!

Širite naš list!

Kovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti štev. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d.d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Eksportna hiša**„LUNA“****Maribor, Aleksandrova cesta**

Najcenejši nakup galanterije, vezene, otroških igračk ter pletenine domačega izdelka:

otroške nogavice od Din 5.— naprej	
damske „ „ „ 7.— „	
moške nog. (sokni) „ „ 6.— „	
vezene „ „ 1.— „	
čipke „ „ 1.— „	

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gumbe, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

Sodrug!

Vsled brezposelnosti sprejemam vsa popravila, ki spadajo v čevljarstvo stroko ter jih bom izvrševal točno, solidno in po ceni.

Martin Kaplan,
čevljarški pomočnik, Ljubljana,
Poljanska cesta 49.

Išče tudi stanovanje.

Tvorniška zaloga perila

zato izredno nizke cene pri največji izbiri. **Samoveznice, nogavice, konfekcija, čevlji** pri

JOS. KARNIČNIK, Maribor
Glavni trg štev. 11

Prevzem gostilne!

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem prevzel staroznano gostilno

„Pri Stosirju“ v Mlinski ulici 9.

Potrudil se bom, da bodejo ceni gosti ob vsakem času s prvovrstnimi jedili in pijačo dobro in točno postreženi. Na razpolago bode tudi lep senčni vrt in prenovljeno prvovrstno kegljišče.

Za obilen obisk se priporoča

Josip Gajšek, gostilničar.

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko!“